

Tiedotusyksikkö

Euroopan unionin tuomioistuin
LEHDISTÖTIEDOTE nro 84/16
Luxemburgissa 6.9.2016

Tuomio asiassa C-182/15
Aleksi Petruhhin

Jäsenvaltio ei ole velvollinen antamaan jokaiselle unionin kansalaisille, joka on liikkunut sen alueella, samaa suojaa luovuttamista vastaan kuin se antaa omille kansalaisilleen

Jäsenvaltion on kuitenkin ennen luovuttamista annettava etusija tietojenvaihdolle sen jäsenvaltion kanssa, josta henkilö on lähtöisin, ja mahdollistettava, että tämä voi pyytää kansalaisen luovuttamista syytetoimenpiteitä varten

Interpolin verkkosivuilla julkaistiin etsintäkuulutus Viron tasavallan kansalaisesta Aleksi Petruhhinista. Hänet otettiin 30.9.2014 kiinni Bauskan kaupungissa (Latvia) ja otettiin tutkintavankeuteen. Latvian viranomaiset vastaanottivat 21.10.2014 Venäjältä tulleen luovuttamispyynnön. Tässä pyynnössä todettiin, että Petruhhinia vastaan oli aloitettu syytetoimenpiteet ja hänet oli määrätty otettavaksi säilöön järjestäytyneen rikollisryhmän jäsenenä tehdyn suuren huumausaine-erän myyntiyrityksen takia. Venäjän lainsäädännön mukaan tästä rikoksesta voidaan tuomita 8–20 vuotta vankeutta.

Latvian tasavallan yleisen syyttäjän virasto antoi luvan Petruhhinin luovuttamiseen Venäjälle. Petruhhin vaati kuitenkin luovuttamispäätöksen kumoamista sillä perusteella, että hänellä oli oikeusavusta ja oikeussuhteista Baltian maiden välillä tehdyn sopimuksen mukaan Latviassa samat oikeudet kuin Latvian kansalaisella, ja kun otetaan huomioon, että Latvian oikeudessa kielletään periaatteessa kyseisen valtion omien kansalaisten luovuttaminen, ja kun kyseinen jäsenvaltio ei luovuta Venäjän kanssa tehdyn sopimuksen mukaisesti Venäjälle omia kansalaisiaan, Latvialla oli velvollisuus suojella häntä perusteettomalta luovuttamiselta.

Augstākā tiesa (Latvian ylin tuomioistuin) korostaa, ettei Latvian lainsäädännössä eikä missään Latvian erityisesti Venäjän tai muiden Baltian maiden kanssa tekemässä kansainvälisessä sopimuksessa aseteta rajoituksia Viron kansalaisen luovuttamiselle Venäjälle. Näiden kansainvälisten sopimusten sanamuodon mukaan suojaa tällaista luovuttamista vastaan annetaan vain Latvian kansalaisille. Kuitenkin se, että unionin kansalaisilta puuttuu suoja luovuttamista vastaan silloin, kun he ovat siirtyneet toiseen jäsenvaltioon kuin siihen, jonka kansalaisia he ovat, voi olla ristiriidassa unionin kansalaisten oikeuden saada vastaavaa suojaa kuin valtion omat kansalaiset kanssa.

Tällaisessa tilanteessa Latvian ylin tuomioistuin kysyy unionin tuomioistuimelta, onko jäsenvaltion ja kolmannen valtion välistä luovuttamista koskevaa sopimusta sovellettaessa toisen jäsenvaltion kansalaisiin sovellettava kansalaisuuteen perustuvan syrjinnän kieltoa koskevan periaatteen ja unionin kansalaisten vapaan liikkuvuuden ja oleskelun takia sääntöä, jossa kielletään omien kansalaisten luovuttaminen. Latvian ylin tuomioistuin kysyy myös, onko pyynnön vastaanottaneen jäsenvaltion (eli jäsenvaltion, jolta kolmas valtio pyytää toisen jäsenvaltion kansalaisen luovuttamista, tässä Latvian) tarkistettava (ja mahdollisesti minkä arviointiperusteiden mukaan), ettei luovuttamisella loukata Euroopan unionin perusoikeuskirjassa suojeltuja oikeuksia.

Union tuomioistuin muistuttaa tänä päivänä antamassaan tuomiossa ensin siitä, että siirtymällä Latviaan Petruhhin, joka on Viron kansalainen, on käyttänyt unionin kansalaisena oikeuttaan liikkua vapaasti unionissa, joten hänen tilanteensa kuuluu perussopimusten ja siten kansalaisuuteen perustuvan syrjinnän kieltoa koskevan periaatteen soveltamisalaan.

Kyseessä olevissa kansallisissa luovutussäännöissä säädetään kuitenkin erilaisesta kohtelusta sen mukaan, onko kyseessä oleva henkilö kyseisen valtion vai toisen jäsenvaltion kansalainen. Petruhhinin kaltaisille toisten jäsenvaltioiden kansalaisille ei nimittäin anneta luovuttamista vastaan sitä suojaa, jota kyseisen jäsenvaltion omat kansalaiset saavat. Näin ollen sellaiset säännöt voivat vaikuttaa Petruhhinin kaltaisten toisten jäsenvaltion kansalaisten vapauteen liikkua unionissa ja ne ovat siis vapaan liikkuvuuden rajoitus.

Tällainen rajoitus voi olla oikeutettu ainoastaan, jos se perustuu objektiivisiin syihin ja jos se on oikeassa suhteessa kansallisessa oikeudessa hyväksyttävästi tavoiteltuun päämäärään.

Rikoksen tehneiden henkilöiden rankaisematta jäämisen riskin estämisen tavoite on katsottava luonteeltaan hyväksyttäväksi päämääräksi unionin oikeudessa.

Luovuttaminen on menettely, jolla pyritään torjumaan sellaisen henkilön jääminen rankaisematta, joka on muualla kuin sillä alueella, jossa hän on tehnyt sen rikoksen, josta häntä syytetään. Vaikka valtion omien kansalaisten luovuttamatta jättäminen tasapainottuu yleensä pyynnön vastaanottaneen jäsenvaltion mahdollisuudella asettaa sen omat kansalaiset syytteeseen sen oman alueen ulkopuolella tehdyistä vakavista rikoksista, tällä jäsenvaltiolla ei nimittäin yleensä ole toimivaltaa tuomita sellaisista teoista silloin, kun oletetun rikoksen tekijä tai uhri eivät ole kyseisen jäsenvaltion kansalaisia. Luovuttamisella voidaan siten estää se, että valtion alueella rikoksen tehneiden ja sieltä paenneiden henkilöiden tekemät rikokset jäävät rankaisematta.

Tällaisessa asiayhteydessä kansalliset säännöt, joiden nojalla voidaan vastata myöntävästi luovuttamispyyntöön, joka on esitetty syytteeseen asettamista ja tuomion antamista varten sellaisessa kolmannessa maassa, jossa rikos oletetaan tehdyksi, soveltuvat tavoitellun päämäärän saavuttamiseen.

Kun unionin oikeudessa ei ole sääntöjä, jotka koskevat luovutuksia jäsenvaltioiden ja kolmannen valtion välillä, on kuitenkin tärkeää rankaisematta jäämisen riskin torjumiseksi suojeltaessa samalla unionin kansalaisia sellaisilta toimenpiteiltä, joilla heiltä voidaan viedä oikeudet vapaaseen liikkuvuuteen, soveltaa kaikkia rikosoikeuden alalla unionin oikeuden nojalla olemassa olevia yhteistyön ja keskinäisen avunannon mekanismeja.

Näin ollen on tärkeää **antaa etusija tietojenvaihdolle** sen jäsenvaltion kanssa, jonka kansalainen asianomainen henkilö on, **jotta kyseisen jäsenvaltion viranomaisille – sikäli kuin ne voivat kansallisen oikeutensa perusteella asettaa henkilöitä syytteeseen alueensa ulkopuolella tehdyistä teoista – annetaan mahdollisuus antaa eurooppalainen pidätysmääräys syytetoimia varten.** Tekemällä tällä tavoin yhteistyötä sen jäsenvaltion kanssa, jonka kansalainen asianomainen henkilö on, ja antamalla etusijan pidätysmääräykselle luovuttamispyyntöön nähden vastaanottava jäsenvaltio toimii vapaata liikkuvuutta koskevan oikeuden käyttämiseen vähemmän haitallisesti vaikuttavalla tavalla samalla kun se välttää niin pitkälle kuin mahdollista riskin henkilön rankaisematta jäämisestä.

Unionin tuomioistuin toteaa lisäksi, että perusoikeuskirjan mukaan ketään ei saa palauttaa, karkottaa tai luovuttaa sellaiseen maahan, jossa häntä vakavasti uhkaa kuolemanrangaistus, kidutus tai muu epäinhimillinen tai halventava rangaistus tai kohtelu. Tästä seuraa, että **siltä osin kuin pyynnön vastaanottaneen jäsenvaltion toimivaltaisella viranomaisella on tiedossaan seikkoja, jotka osoittavat todellisen vaaran henkilöiden epäinhimillisestä tai halventavasta kohtelusta kyseisessä kolmannessa valtiossa, sen on arvioitava tämän vaaran olemassaoloa, kun se tutkii luovuttamispyynnön.**

Tämän vuoksi pyynnön vastaanottaneen jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen pitää nojautua objektiivisiin, luotettaviin, tarkkoihin ja asianmukaisesti päivitettyihin tietoihin. Nämä tiedot voivat käydä ilmi muun muassa kansainvälisistä tuomioistuinratkaisuksista, kuten Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen ratkaisuksista, kyseisen kolmannen valtion tuomioistuinratkaisuksista ja Euroopan neuvoston elinten laatimista tai Yhdistyneiden kansakuntien järjestelmän puitteissa laadituista päätöksistä, kertomuksista ja muista asiakirjoista.

HUOMAUTUS: Ennakkoratkaisupyyntö antaa jäsenvaltioiden tuomioistuimille mahdollisuuden tiedustella niiden käsiteltävänä olevan yksittäisen asian yhteydessä unionin tuomioistuimelta unionin oikeuden tulkintaa tai unionin toimen pätevyyttä. Unionin tuomioistuin ei ratkaise kansallisen tuomioistuimen käsiteltävänä olevaa asiaa. Kansallisen tuomioistuimen tehtävänä on ratkaista asia unionin tuomioistuimen ratkaisun mukaisesti. Unionin tuomioistuimen ratkaisu sitoo vastaavalla tavoin muita kansallisia tuomioistuimia, jotka käsittelevät samankaltaista ongelmaa

Tämä on tiedotusvälineiden käyttöön tarkoitettu epävirallinen asiakirja, joka ei sido Euroopan unionin tuomioistuinta.

Tuomion [koko teksti](#) julkaistaan CURIA-sivustolla julistamispäivänä

Lisätietoja: Gitte Stadler ☎ +352 4303 3127